

ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΚΑΛΛΙΕΡΓΕΙΑΣ ΔΕΞΙΟΤΗΤΩΝ			
Τίτλος	Υπάρχουν επαγγέλματα με διαφορά... φύλου;		
Φορέας	Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών Φιλοσοφική Σχολή Παιδαγωγικό Τμήμα Δευτεροβάθμιας Εκπαίδευσης Εργαστήριο Συμβουλευτικής Επιστήμης και Επαγγελματικής Σταδιοδρομίας Συντάκτης: Χαροκοπάκη Αργυρώ Δρ Συμβουλευτικής & Ε.Π.		
Θεματική	Ενδιαφέρομαι και Ενεργώ, Κοινωνική Συναίσθηση και Ευθύνη	Υποθεματική	Συμπερίληψη, αλληλοσεβασμός και διαφορετικότητα
ΒΑΘΜΙΔΑ/ΤΑΞΕΙΣ	Γ΄ Γυμνασίου Σ.Ε.Π.		
Δεξιότητες στόχευσης του εργαστηρίου	Δεξιότητες 21^{ου} αιώ (4cs): Δεξιότητες μάθησης 21 ^{ου} αιώ (κριτική σκέψη, επικοινωνία, συνεργασία, δημιουργικότητα) Δεξιότητες Ζωής: Δεξιότητες κοινωνικής ζωής, (αυτομέριμνα, κοινωνικές δεξιότητες, ενσυναίσθηση και ευαισθησία, πολιτειότητα, προσαρμοστικότητα, ανθεκτικότητα, υπευθυνότητα Δεξιότητες διαμεσολάβησης, κοινωνικής ενσυναίσθησης (ενσυναίσθηση, ευαισθησία, διαμεσολάβηση, επίλυση συγκρούσεων, πολιτειότητα) Δεξιότητες της τεχνολογίας, της μηχανικής και της επιστήμης: Δεξιότητες διαχείρισης των μέσων, (πληροφορικός γραμματισμός, ψηφιακός γραμματισμός, γραμματισμός στα μέσα, ασφάλεια στο διαδίκτυο		

Σύντομη περιγραφή και στοχοθέτηση του Προγράμματος Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

Το πρόγραμμα περιλαμβάνει δραστηριότητες για την ευαισθητοποίηση των μαθητών και μαθητριών στα έμφυλα στερεότυπα σχετικά με τους ρόλους ζωής και εργασίας και στοχεύει στην προώθηση της ισότητας των ευκαιριών στις επιλογές των σπουδών και των επαγγελμάτων τους.

Επιμέρους στόχοι των δραστηριοτήτων είναι οι μαθητές και οι μαθήτριες:

- Να κατανοήσουν ότι πίσω από τις λέξεις κρύβονται απόψεις, στάσεις και θέσεις που έχουμε για τους άνδρες και τις γυναίκες
- Να αναστοχαστούν σχετικά με τους κοινωνικούς ρόλους ανδρών και γυναικών
- Να αντιληφθούν με ποιο τρόπο οι σπουδές και οι οικογενειακές υποχρεώσεις και προσωπικά στοιχεία επηρεάζουν τις επαγγελματικές επιλογές και τη σταδιοδρομία ανδρών και γυναικών
- Να γνωρίσουν και να κοινωνήσουν σύγχρονων αντιλήψεων, εμπειριών και βιωμάτων προερχόμενων από σύγχρονες σπουδές και επαγγελματικές επιλογές.

Δομή Προγράμματος Καλλιέργειας Δεξιοτήτων

Εργαστήριο	Περιγραφή δραστηριοτήτων
<p>Τίτλος εργαστηρίου 1: Σκέψεις- Λέξεις: Η δική μου ιστορία Σταδιο..δρομίας¹</p> 	<p>Εφαρμογή: Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τις μαθήτριες και τους μαθητές να γράψουν γύρω από τον κύκλο που υπάρχει στο φύλλο εργασίας και τις διατυπώσεις: «Επάγγελμα, Σταδιοδρομία», λέξεις ή εκφράσεις που τους έρχονται αυτόματα στο μυαλό όταν διαβάζουν ή ακούν τις λέξεις αυτές. Οι μαθητές και μαθήτριες ανταλλάσσουν και συζητούν τις απόψεις τους στις ομάδες. Στη συνέχεια, ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές και τις μαθήτριες να γράψουν μια ιστορία (με αρχή, μέση και τέλος) με πρωταγωνιστή/-τρια τον εαυτό τους συνθέτοντας τις λέξεις και τις εκφράσεις που κατέγραψαν.</p> <p>Αξιοποίηση: η δραστηριότητα στοχεύει στη διερεύνηση κοινωνικά διαμορφωμένων αντιλήψεων για την εργασία, το επάγγελμα και τη σταδιοδρομία, με ιδιαίτερη έμφαση στον εντοπισμό εκείνων που σχετίζονται με το φύλο. Στο τέλος της δραστηριότητας μετά τη συγγραφή της προσωπικής ιστορίας οι μαθητές/-τριες ενθαρρύνονται να καταγράψουν και να ανταλλάξουν τις εντυπώσεις, τις σκέψεις και τα συναισθήματά τους από την πραγματοποίηση της δραστηριότητας.</p> <p>Φύλλο Εργασίας 01, Φύλλο Εργασίας 02</p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 2: Το οικογενειακό μου δέντρο επαγγελματών²</p> 	<p>Εφαρμογή: Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές και τις μαθήτριες να συμπληρώσουν το γενεαλογικό δέντρο των ρόλων και των επαγγελματικών δραστηριοτήτων των γονέων τους και των γονέων αυτών (παππούδες-γιαγιάδες) χρησιμοποιώντας την κάθε πλευρά του δέντρου για κάθε γονέα/κηδεμόνα ξεχωριστά.</p> <p>Αξιοποίηση: Η αξιοποίηση της δραστηριότητας σε ομάδες ή/και στην ολομέλεια κρίνεται σκόπιμο να περιλαμβάνει συζήτηση σχετικά με τους ρόλους των ανδρών και των γυναικών στο σπίτι και στην εργασία διαγενεακά (καθήκοντα, αρμοδιότητες, χαρακτηριστικά, επιθυμίες, μορφές συμπεριφοράς) καθώς και τις τυχόν διαφοροποιήσεις τους από γενιά σε γενιά. Η δραστηριότητα μπορεί να συνεχιστεί και στο σπίτι με τους μαθητές και μαθήτριες να παίρνουν συνεντεύξεις από τα μέλη της οικογένειάς τους τις οποίες θα παρουσιάσουν στην τάξη την επόμενη ημέρα και ώρα πραγματοποίησης του εργαστηρίου. Τα στοιχεία των εν λόγω συνεντεύξεων αφού παρουσιαστούν από τους μαθητές/-τριες συστήνεται να αξιοποιηθούν στην τάξη.</p> <p>Ιδιαίτερη προσοχή θα πρέπει να δοθεί από την /τον εκπαιδευτικό στην εφαρμογή και τη διαχείριση της δραστηριότητας στην περίπτωση που τα παιδιά είναι μέλη μονογονεϊκών οικογενειών, ή δεν έχουν οικογενειακή στέγη και διαμένουν σε άλλες δομές (οικοτροφεία, ανάδοχες οικογένειες κτλ), κ.ά.</p> <p>Φύλλο εργασίας 03</p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 3 Λόγια και Εικόνες³</p> 	<p>Εφαρμογή: Ζητείται από τους μαθητές και μαθήτριες να καταγράψουν φράσεις που έχουν ακούσει στην οικογένειά / στην εστία τους ή από φίλους, συμμαθητές/τριες, συνομηλικούς ή άλλους οι οποίες έχουν σχέση με το φύλο και τους ρόλους, τις αρμοδιότητες και τα καθήκοντα, τις επιθυμίες και τις προσδοκίες μέσα και έξω από το σπίτι. Παράδειγμα: «το κορίτσια στο σπίτι...», «η μητέρα στο σπίτι...», «ο πατέρας στο σπίτι...», «η/ο αδελφή/ος μου στο σπίτι...», κ.ά.</p>

¹ Η δραστηριότητα αποτελεί παραλλαγή από το: Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, & Ζιώγου-Καραστεργίου, 1992

² Η δραστηριότητα είναι παραλλαγή από τα: Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, & Ζιώγου-Καραστεργίου, 1992 και Gibson, 2005

³ Η δραστηριότητα είναι παραλλαγή από το: Δεληγιάννη-Κουϊμτζή, & Ζιώγου-Καραστεργίου, (1992).

	<p>Εναλλακτικά: ο/η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές και τις μαθήτριες να συμπληρώσουν την ενδεικτική λίστα στο φύλλο εργασίας με τις κενές εκφράσεις που παραπέμπουν σε αντιλήψεις και στερεότυπα που αφορούν στο φύλο. Ακολουθεί επεξεργασία και ανταλλαγή απόψεων σε ομάδες και παρουσίαση στην ολομέλεια.</p> <p>Αξιοποίηση: Αξιοποιούνται οι ομοιότητες και διαφορές στις απαντήσεις των μαθητών/-τριών όταν αναφέρονται και περιγράφουν το αντίθετο φύλο. Ακόμα, η συζήτηση επί των φράσεων, αντιλήψεων και των στερεοτύπων που θα προκύψουν από τις ομάδες ή την ολομέλεια συστήνεται να εστιάσει στον τρόπο που αυτές επηρεάζουν τη διαμόρφωση της προσωπικότητας, τη στάση και την συμπεριφορά των ατόμων (το άτομο εκπληρώνει άθελά του (με την αναπαραγωγή της συμπεριφοράς) τις προσδοκίες που αναφέρονται στις αντιλήψεις και τα στερεότυπα των φύλων). Στη συζήτηση γίνεται προσπάθεια να διερευνηθούν οι τρόποι με τους οποίους οι αντιλήψεις αυτές σχετίζονται με τους ρόλους των αγοριών και των κοριτσιών, των ανδρών και των γυναικών στην οικογένεια, στην εργασία, κ.ά.</p> <p><i>Φύλλο εργασίας 04</i></p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 4 <i>Ανδρας ή Γυναίκα;</i>⁴</p> 	<p>Εφαρμογή: Ο/Η εκπαιδευτικός αξιοποιεί το φύλλο εργασίας της δραστηριότητας με τις εικόνες (εναλλακτικά επιδεικνύει τις εικόνες με μέσα προβολής) και ζητά από τους μαθητές και τις μαθήτριες να συζητήσουν αναφορικά με το φύλο του ατόμου που ασκεί το επάγγελμα που εικονίζεται κάθε φορά αιτιολογώντας την απάντησή τους. Η δραστηριότητα μπορεί να πραγματοποιηθεί σε ομάδες ή/και στην ολομέλεια.</p> <p>Αξιοποίηση: Η αξιοποίηση της δραστηριότητας περιλαμβάνει τη διερεύνηση των αντιλήψεων των μαθητών και των μαθητριών σχετικά με το φύλο των προσώπων που ασκούν τις επαγγελματικές δραστηριότητες που εικονίζονται και τον εντοπισμό πιθανών στερεοτυπικών αντιλήψεων. Οι μαθητές και οι μαθήτριες αναφέρονται, συζητούν και αλληλεπιδρούν σχετικά με άλλα επαγγέλματα για τα οποία υπάρχουν στερεότυπα φύλου. Ενθαρρύνεται το μοίρασμα στην ομάδα και την ολομέλεια προσωπικών εμπειριών. Οι εμπειρίες δύνανται να αφορούν πρόσωπα που γνωρίζουν που είτε υιοθέτησαν τα ανδρικά ή γυναικεία πρότυπα επαγγελματικής απασχόλησης είτε αντιτάχθηκαν στα στερεότυπα φύλου ως προς την επαγγελματική τους επιλογή και ποια ήταν η εξέλιξή τους.</p> <p><i>Φύλλο εργασίας 05</i></p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 5 <i>Υπάρχουν Γυναικεία και Ανδρικά Επαγγέλματα;</i>⁵</p> 	<p><u>Δραστηριότητα 01:</u></p> <p>Εφαρμογή: Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τους μαθητές και τις μαθήτριες να συμπληρώσουν, αρχικά, ατομικά το φύλλο εργασίας στο οποίο θα καταθέσουν τις απόψεις τους σχετικά με τα στερεότυπα φύλου όσον αφορά τα επαγγέλματα που παρουσιάζονται εκεί (δηλαδή εάν θεωρούν ότι αποτελεί κατά παράδοση «ανδρικό» ή «γυναικείο» επάγγελμα). Στη συνέχεια, καλούνται να μοιραστούν και να ανταλλάξουν τις απόψεις τους στην ομάδα.</p> <p>Αξιοποίηση: η αξιοποίηση της δραστηριότητας αφορά στον εντοπισμό των διαφορών και ομοιοτήτων σε ότι αφορά τη σύνδεση του φύλου με τις επαγγελματικές δραστηριότητες. Συμπληρωματικά, ο/η εκπαιδευτικός κρίνεται σκόπιμο να καθοδηγήσει τη συζήτηση και σε άλλα θέματα που αφορούν στην άσκηση των συγκεκριμένων επαγγελματικών δραστηριοτήτων, όπως θέματα</p>

⁴ Πηγή: Δεληγγιάννη-Κουϊμτζή, & Ζιώγου-Καραστεργίου, 1992

⁵ Παραλλαγή από: Δεληγγιάννη-Κουϊμτζή, & Ζιώγου-Καραστεργίου, 1992

	<p>προσδοκιών για τις οικονομικές αποδοχές, προοπτικών απασχόλησης, επαγγελματικής ανάπτυξης και σταδιοδρομίας, επιλογής σπουδών, εκπαίδευσης ή κατάρτισης. Συστήνεται η ομάδα των μαθητών/τριών να είναι μεικτή (αγόρια-κορίτσια) ώστε στο τέλος της δραστηριότητας να υπάρξει συζήτηση και αλληλεπίδραση.</p> <p><i>Φύλλο εργασίας 06</i></p> <p><u>Δραστηριότητα 02:</u></p> <p>Εφαρμογή: Ο/Η εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τις μαθήτριες και τους μαθητές να επιλέξουν ένα επάγγελμα το οποίο να δημιουργεί αντικρουόμενες απόψεις αναφορικά με το αν ασκείται μόνο από άνδρες ή μόνο από γυναίκες (δραστηριότητα επιχειρηματολογίας-αντιλογίας). Στη συνέχεια, οι μαθητές/-τριες δημιουργούν ομάδες συζητητών για την στήριξη αντικρουόμενων θέσεων (επάγγελμα μόνο για γυναίκες ή επάγγελμα μόνο για άνδρες). Η συζήτηση θα πρέπει να περιλαμβάνει επιχειρήματα για τη στήριξη των διαφορετικών απόψεων και την έκφραση διαφορετικών συναισθημάτων από τις ομάδες. Συστήνεται ο/η εκπαιδευτικός να δώσει οδηγίες και να επιβλέπει την τήρηση σημαντικών διαδικασιών και κανόνων για την εφαρμογή της δραστηριότητας (κανόνες έκφρασης και συμπεριφοράς των μαθητών/τριών, χρόνος διεξαγωγής κ.ά.).</p> <p>Αξιοποίηση: η αξιοποίηση της δραστηριότητας αφορά και αναφέρεται στη συνεισφορά των διαφορετικών απόψεων και θέσεων των μαθητών σχετικά με τα στερεότυπα για τα επαγγέλματα που «κατά παράδοση» επιλέγονται και ασκούνται περισσότερο από άνδρες ή από γυναίκες. Στη συνέχεια, ακολουθεί συζήτηση σχετικά με το ποιες ήταν οι σκέψεις και τα συναισθήματα που δημιουργήθηκαν στους μαθητές και τις μαθήτριες ακούγοντας τις διαφορετικές απόψεις, αν υπάρχει κάτι που άλλαξε στον τρόπο σκέψης ή την συμπεριφορά τους σε σχέση με τα θέματα επιλογής και άσκησης επαγγελμάτων. Ακόμα, προστιθέμενη αξία έχουν και οι προτάσεις των μαθητών/-τριών αναφορικά με το πώς μπορούν να αντιμετωπιστούν επιδράσεις κοινωνικού χαρακτήρα σε σχέση με τους επαγγελματικούς ρόλους των φύλων (π.χ. ενημέρωση και ευαισθητοποίηση των πολιτών κ.ά.).</p>
<p style="text-align: center;">Τίτλος εργαστηρίου 6 <i>Μικρές βιογραφίες επαγγελματιών</i></p> 	<p><u>Δραστηριότητα 01</u></p> <p>Εφαρμογή: Ο/Η εκπαιδευτικός προβάλλει τα πορτρέτα επαγγελματιών που εικονίζονται στο υλικό-παρουσίαση. Κάθε ομάδα μπορεί να επιλέξει ένα επάγγελμα και να συζητήσει το πορτρέτο του/της επαγγελματία καθώς και να απαντήσει στις ερωτήσεις που ακολουθούν. Ακολουθεί παρουσίαση των ομάδων στην ολομέλεια.</p> <p>Αξιοποίηση: η αξιοποίηση της δραστηριότητας αναφέρεται στην σύγκριση των σχολιασμών στα πορτρέτα των επαγγελματιών που επιλέχθηκαν από τις ομάδες ή στις απαντήσεις στις ερωτήσεις και στην αξιοποίηση σε συζήτηση των διαφορετικών πτυχών αυτών των σχολιασμών ή όποιων άλλων σχολίων και διατυπώσεων εκφράστηκαν από τους μαθητές/-τριες και συνδέοντα με το φύλο των επαγγελματιών.</p> <p>Αφορμίσεις αναστοχασμού στην ομάδα:</p> <ul style="list-style-type: none"> - Φανταστείτε και περιγράψτε την τυπική εργάσιμη ημέρα του/της συγκεκριμένου επαγγελματία και περιγράψτε την - φανταστείτε τι/ποιος/πότε επηρέασε τον/την συγκεκριμένη επαγγελματία στην επιλογή επαγγέλματος; - φανταστείτε ένα 24ωρο από την καθημερινότητα του/της επαγγελματία και περιγράψτε το - φανταστείτε τις γνώσεις, δεξιότητες και τα χαρακτηριστικά προσωπικότητας που χρειάζεται να έχει αναπτύξει ή διατηρεί - φανταστείτε ή αναφέρετε άλλα άτομα που γνωρίζετε και τα οποία ασκούν

	<p>τις συγκεκριμένες επαγγελματικές δραστηριότητες. Υπάρχουν στοιχεία που τους διαφοροποιούν ή που τους κάνουν να μοιάζουν με τα άτομα που εικονίζονται στις μικρές βιογραφίες;</p> <p><i>Υλικό: μικρές βιογραφίες επαγγελματιών</i></p> <p><i>Σημείωση:</i> το υλικό (παρουσιάσεις σύντομων βιογραφιών επαγγελματιών) αποτελεί αφόρμιση για συζήτηση/επεξεργασία στις ομάδες <u>και είναι ενδεικτικό</u>. Συστήνεται τόσο ο/η εκπαιδευτικός όσο κυρίως οι μαθητές/-τριες να αναζητήσουν και άλλες ιστορίες και βιογραφίες επαγγελματιών ανδρών και γυναικών (από το οικογενειακό ή το κοινωνικό τους δίκτυο ή από το διαδίκτυο), ή να πάρουν συνεντεύξεις με επαγγελματίες που θεωρείται ότι ασκούν «ανδρικά» ή «γυναικεία» επαγγέλματα ή νέα επαγγέλματα και ειδικότητες και να τις παρουσιάσουν στην τάξη αξιοποιώντας τα προγράμματα της ψηφιακής πλατφόρμας των Εργαστηρίων Δεξιοτήτων για την διεξαγωγή των συνεντεύξεων (ενδεικτικά: The Tipping Point). Η υλοποίηση της δραστηριότητας απαιτεί προετοιμασία του μαθητή/-τριας στις ερωτήσεις που θα υποβληθούν.</p> <p>Επιπροσθέτως, ο/η εκπαιδευτικός συστήνεται να γνωρίζει βασικές πληροφορίες για τις περιγραφές των επαγγελμάτων σύμφωνα με τις θεματικές ενότητες μιας επαγγελματικής μονογραφίας (ορισμός/περιγραφή επαγγέλματος, συνθήκες και αντικείμενο εργασίας, σπουδές, ενδεικτικές δεξιότητες και χαρακτηριστικά, τομείς απασχόλησης κ.ά.) που εικονίζονται στα πορτρέτα των επαγγελματιών ή επιχειρηματιών ώστε εάν χρειαστεί να τις επικοινωνήσει στους μαθητές/-τριες. Εναλλακτικά, για την επίτευξη των στόχων Επαγγελματικού Προσανατολισμού των μαθητών/-τριών συστήνεται πριν την υλοποίηση της δραστηριότητας να προηγηθεί πλοήγηση και αναζήτηση σχετικών πληροφοριών στο διαδίκτυο, στην βιβλιοθήκη του σχολείου κ.ά.</p> <p><u>Δραστηριότητα 02</u></p> <p>Εφαρμογή: Ο/Η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές/-τριες το φύλλο εργασίας με το πορτρέτο της Μαρίας Γ. αναλύτριας ηλεκτρονικών υπολογιστών . Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες και κάθε ομάδα μελετά το πορτρέτο και μετά απαντά στις ερωτήσεις (οι ερωτήσεις είναι αυτές της προηγούμενης δραστηριότητας). Ακολουθεί παρουσίαση των ομάδων και συζήτηση, όπου συγκρίνονται οι απαντήσεις, και γίνεται σχετική συζήτηση.</p> <p><i>Φύλλο εργασίας 07</i></p> <p><u>Δραστηριότητα 03:</u></p> <p>Εφαρμογή: ο/η εκπαιδευτικός δίνει στους μαθητές/-τριες τη μελέτη περίπτωσης του φύλλου εργασίας. Η τάξη χωρίζεται σε ομάδες και κάθε ομάδα μελετά την περίπτωση και απαντά στις ερωτήσεις του φύλλου εργασίας. Ακολουθεί παρουσίαση των ομάδων και συζήτηση, όπου συγκρίνονται οι απαντήσεις και γίνεται σχετική συζήτηση.</p> <p><i>Φύλλο εργασίας 08</i></p>
<p>Τίτλος εργαστηρίου 7 <i>Αναστοχασμός</i></p> 	<p>Ο αναστοχασμός στο εργαστήριο αυτό θα πρέπει να αφορά στην αξιοποίηση των σκέψεων, των συναισθημάτων, των θεμάτων και των ζητημάτων που αναδύθηκαν κατά την εφαρμογή των προηγούμενων εργαστηρίων και στην αξιολόγηση αυτού σύμφωνα με το ενδεικτικό φύλλο εργασίας.</p> <p><i>Ερωτηματολόγιο αξιολόγησης</i></p>

Περιγραφή βασικού θεωρητικού πλαισίου υποστήριξης του προγράμματος

Η υιοθέτηση του ρόλου τον οποίο κάθε κοινωνία προσδιορίζει για τα δύο φύλα, εντάσσεται μέσα στη γενικότερη διαδικασία της κοινωνικοποίησης. Καθώς λοιπόν στην Ελλάδα η κοινωνική αντίληψη για τους επαγγελματικούς ρόλους ανδρών και γυναικών είναι διαφορετική (Κασιμάτη, 1991), για μεγάλο διάστημα η διάκριση των επαγγελματικών δραστηριοτήτων σε ανδρικές και γυναικείες επηρέαζε καθοριστικά, αρχικά τις επαγγελματικές προτιμήσεις και επιλογές των δύο φύλων και αργότερα την εξέλιξη της επαγγελματικής τους σταδιοδρομίας.

Ο διαχωρισμός των επαγγελμάτων σε ανδρικά και γυναικεία έχει τις ρίζες του στην αντίληψη ότι τα δύο φύλα είναι διαφορετικά ως προς τη φύση και την αποστολή τους. Τη διαφορετικότητα αυτή καθορίζουν βιολογικοί παράγοντες. Αποστολή της γυναίκας, σύμφωνα με την κυρίαρχη παραδοσιακή αντίληψη, είναι να γεννά και να μεγαλώνει παιδιά, ενώ αποστολή του άνδρα είναι να εξασφαλίζει στην οικογένεια τα απαραίτητα μέσα για την επιβίωσή της και να εγγυάται την ασφάλεια και την προστασία της.

Γενικά μιλώντας, τα επαγγέλματα που συνδέθηκαν στερεοτυπικά με τους άνδρες είναι αυτά της δράσης, της μυϊκής δύναμης και σωματικής αντοχής ενώ τα επαγγέλματα που συνδέθηκαν με τις γυναίκες αφορούν συνήθως στην επαγγελματοποίηση των τυπικών οικιακών ασχολιών της (Καζή, 2008). Οι γυναίκες δηλαδή διαλέγουν επιστημονικούς τομείς οι οποίοι γίνονται αντιληπτοί ως προσανατολισμένοι προς το άτομο όπου ο επαγγελματίας είναι τρυφερός, σπλαχνικός και συμπονετικός ενώ οι άνδρες επιστημονικούς τομείς οι οποίοι εμπεριέχουν την εικόνα της ισχύος, απαιτούν αναλυτική σκέψη, φιλοδοξία, ατομισμό, ανταγωνισμό (Schoon, 2001). Οι διαφορές όμως στις επαγγελματικές επιλογές δεν είναι γενετικές αλλά προϊόντα κοινωνικοποίησης, προκύπτουν από την υιοθέτηση του ρόλου τον οποίο κάθε κοινωνία προσδιορίζει για τα δύο φύλα (Κάντας & Χαντζή, 1991; Κασσωτάκης & Μαρμαρινός, 2004).

Η διάκριση αυτή αμβλύνεται σταδιακά και για αρκετές επαγγελματικές κατηγορίες έχει ήδη εκλείψει.

Δυνατότητα επέκτασης

Στην περίπτωση αυτή συστήνεται ο/η εκπαιδευτικός να εφαρμόσει δραστηριότητες που οι μαθητές/-τριες θα επεξεργαστούν και θα ανιχνεύσουν θέματα έμφυλων στερεοτύπων αναφορικά με τα χαρακτηριστικά προσωπικότητας (ενδεικτικά: φύλλο εργασίας N09), καθώς και η διερεύνηση των εναλλακτικών μειονεκτημάτων και πλεονεκτημάτων από την εργασία του άνδρα και της γυναίκας (ενδεικτικά: φύλλο εργασίας N10), τη διερεύνηση των μύθων και των στερεοτύπων αναφορικά με το ρόλο γυναικών και ανδρών στην εργασία (ενδεικτικά: «οι γυναίκες δεν τα καταφέρουν τόσο καλά στην τεχνολογία», «οι γυναίκες δεν ξέρουν να οργανώνουν και να διευθύνουν τόσο καλά όσο οι άνδρες», κ.ά.). Επίσης, συστήνεται η διενέργεια συνεντεύξεων με επαγγελματίες και επιχειρηματίες σε νέες επαγγελματικές δραστηριότητες για την άρση των στερεοτύπων αναφορικά με τις επαγγελματικές επιλογές, τον επαναπροσδιορισμό των επαγγελματικών φιλοδοξιών και προσδοκιών και την πληροφόρηση για νέα επαγγέλματα και ειδικότητες. Τέλος, συστήνεται η αναζήτηση και επεξεργασία στοιχείων που θα ευαισθητοποιήσουν τους μαθητές/-τριες αναφορικά με άλλα θέματα όπως το ότι ενώ έχουν βελτιωθεί τα θέματα διακρίσεων σε ότι αφορά την επιλογή σπουδών (τα ποσοστά γυναικών και ανδρών στα διάφορα γνωστικά αντικείμενα) αλλά δεν συμβαίνει το ίδιο με ανώτερες διευθυντικές θέσεις (φαινόμενο της γυάλινης οροφής).

Αξιολόγηση

Δίνεται ένα ενδεικτικό φύλλο αξιολόγησης το οποίο ο/η εκπαιδευτικός μπορεί εάν θέλει να διαφοροποιήσει με βάση το τι θα προσθέσει ή θα αφαιρέσει ως περιεχόμενο του προγράμματος.

Βιβλιογραφικές αναφορές:

Δεληγιάννη-Κουϊμτζή και Σ. Ζιώγου-Καραστεργίου (Επ. Έκδ.) Δρόμοι Ζωής, Βάνιας, Θεσσαλονίκη 1992

Καζή, Σ., (2008), Επίδραση σχολείου και οικογένειας στην επιλογή επαγγέλματος. Πηγή: <http://nok.panteion.gr/sos>. Υποστηρικτικό Υλικό για το πρόγραμμα επιμόρφωσης εκπαιδευτικών: «Συμβουλευτικοί Ορίζοντες για τον Σχολικό Προσανατολισμό – ΣΟΣ Προσανατολισμός», Αθήνα: Πάντειο Πανεπιστήμιο.

Κάντας Α. Χαντζή Αλ., (1991), *Θεωρίες Επαγγελματικής Ανάπτυξης. Στοιχεία Συμβουλευτικής*. Αθήνα: Ελληνικά Γράμματα.

Κασιμάτη Κ. (1991), *Έρευνα για τα κοινωνικά χαρακτηριστικά της απασχόλησης*, Αθήνα: Εθνικό Κέντρο Κοινωνικών Ερευνών.

Κασσωτάκης, Μιχ., & Μαρμαρινός, Ιω., (2004), «Οι κοινωνικές διαστάσεις του σχολικού και επαγγελματικού προσανατολισμού». Στο: Κασσωτάκης, Μιχ. (Επιμ.), *Συμβουλευτική και Επαγγελματικός Προσανατολισμός*, (σελ. 173-186). Αθήνα: Τυπωθήτω-Δαρδανός.